

УДК: 343.13

DOI: <https://doi.org/10.32366/2709-9261-2021-1-1-52-60>**Пилипенко Дмитро Олексійович,**

кандидат юридичних наук

(Донецький юридичний інститут МВС України, м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

ОКРЕМІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОЧАТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

У статті проведено аналіз особливостей початку кримінального провадження, визначених чинним кримінальним процесуальним законом України. Розглянуто позиції науковців, які досліджували зазначене питання, та ключові підходи процесуалістів до визначення базових нормативних аспектів початкового етапу кримінального провадження. Зосереджено увагу на актуальних питаннях процесуальної регламентації окремих положень початку кримінального провадження. Досліджено особливості процесуального акта, який регламентує початок кримінального провадження. Розглянуто часові межі початку досудового розслідування в кримінальному провадженні. Сформульовано авторську позицію щодо вказаних питань, а також пропозиції в частині оптимізації кримінального процесуального законодавства України.

Ключові слова: кримінальний процес; початок кримінального провадження; рішення щодо початку досудового розслідування; строки початку кримінального провадження.

Постановка проблеми. Визначені в чинному Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) завдання кримінального провадження є вичерпним переліком приписів, виконання та дотримання яких є першочерговим напрямом діяльності правоохоронних органів та суду. Це забезпечується завдяки багатьом факторам, які у своїй сукупності формують кримінальний процесуальний механізм, що фактично забезпечує практичну складову функціонування всієї системи кримінального судочинства. Невід’ємною частиною зазначеного механізму є належна процедурність кримінального провадження. Враховуючи це, законодавцем регламентовано стадії кримінального провадження, окреслено порядки їхнього функціонування, регламентовано умови їхнього процесуального взаємозв’язку, визначено процесуальні статуси учасників, які беруть участь у кожній стадії кримінального провадження тощо. Однак, попри значну увагу законодавця до належної регламентації стадій кримінального провадження, окремі аспекти кримінального провадження потребують додаткової уваги та правового врегулювання, зокрема чинні процесуальні аспекти початку кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов’язані з процесуальною регламентацією початку кримінального провадження, досліджувалися такими науковцями, як Ю. Аленін, О. Баганець, В. Берназ, В. Вапнярчук, В. Галаган, В. Зеленецький, Л. Лобойко, М. Погорецький, В. Тертишник, В. Фаринник, І. Чурікова, Л. Юрченко та ін.

Метою статті є аналіз чинного кримінального процесуального законодавства України у сфері нормативної регламентації та процесуального порядку початку кримінального провадження, а також теоретичних позицій науковців щодо вказаного питання. Зазначене здійснюється з метою оптимізації кримінального

процесуального законодавства в контексті поліпшення процесуального механізму початку кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи чинні кримінальні процесуальні реалії, важко переоцінити важливість належної законодавчої регламентації початку кримінального провадження (у статті вживається як синонім до поняття «початок досудового розслідування». – *Прим. автора*), адже саме з цього моменту фактично вступає в дію державно-правовий механізм із залученням значних людських та матеріальних ресурсів. Отже, від того, наскільки коректно та виважено регламентуватиметься початок кримінального провадження, фактично залежатиме вирішення завдань кримінального провадження. Прийнятий у 2012 році новий КПК України докорінно змінив процесуальну регламентацію початку кримінального провадження в порівнянні з КПК 1960 року, що й викликало жваву дискусію серед науковців. Ключовим аспектом обговорення стала фактична ліквідація стадії порушення кримінальної справи, яка визначалася главою 8 КПК 1960 року. Замість цього потокові аспекти кримінального провадження в КПК України 2012 року фактично визначилися законодавцем у ст. 214.

З цього приводу В. Лукашевич зазначає, що «скасування стадії порушення кримінальної справи означає для громадянина принципову неможливість оскаржити в суді розпочате проти нього кримінальне провадження, у зв'язку з відсутністю в нього документа, який можна оскаржити. Водночас держава може вести нескінченну кількість справ проти громадян. Для цього достатньо лише заяви про злочин (навіть хибної, неправдивої), отриманої від будь-якої особи, наприклад поштою. Постає риторичне питання: як у таких випадках захищати права людини, щодо якої розпочато розслідування за безпідставним звинуваченням і проводять оперативно-розшукові заходи?» [1, с. 96]. Т. Омельченко визначає подібний крок законодавця як непродуманий та зазначає, що внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) усіх заяв чи повідомлень про кримінальні правопорушення порушує права людини більше, ніж наявність стадії порушення кримінальної справи [2, с. 122]. На думку В. Рябініної, відсутність спеціального рішення про порушення кримінальної справи може негативно позначитися на строках розслідування (безпідставне затягування), обґрунтованості проведення слідчих дій, а також ускладнить контроль з боку потерпілого за перебігом розслідування, захист ним своїх прав та інтересів. До того ж відсутність формального початку порушення кримінальної справи унеможливорює оскарження факту її порушення [3, с. 131]. З цього приводу Ю. Аленін зазначає, що процесуальний порядок, запропонований ст. 214 КПК України, не враховує загальні положення процесуальної діяльності та національні правові традиції. Визначений указаною статтею порядок початку досудового розслідування не передбачає прийняття відповідного процесуального рішення у формі постанови слідчого або прокурора, що не узгоджується з ч. 3 ст. 110 КПК України, згідно з якою рішення слідчого приймаються саме у формі вмотивованої постанови. Окрім того, відсутність формального початку кримінального провадження у формі постанови також робить неможливим оскарження факту його порушення [4, с. 400]. К. Шаповалова, досліджуючи вказане питання, зазначала, що досудове розслідування має розпочинатися з моменту винесення відповідного процесуального акта, а не з моменту автоматичного внесення відомостей до електронної бази єдиного реєстру, як це передбачає чинний КПК України. Згідно з ч. 3 ст. 110 КПК України рішення слідчого, прокурора приймаються у формі постанови, яка складається у випадках,

передбачених законом. Таким чином, винесення постанови про відкриття кримінального провадження дало б можливість прокурору та зацікавленим особам оцінити зміст обставин, які є підставами для прийняття такого рішення та мотиви його прийняття, а також кримінально-правові та процесуальні підстави цього рішення. Заявник та потерпілий, які повинні отримувати копію постанови, були б краще поінформовані про долю кримінального провадження та його перебіг, а також мали б у розпорядженні документальне підтвердження початку кримінального провадження. Зважаючи на це, доцільно повернутися до практики винесення постанови про відкриття кримінального провадження [5, с. 155].

Враховуючи наведені позиції науковців, слід зазначити, що одним з актуальних питань початку кримінального провадження є відсутність законодавчо передбаченого рішення, яке за своєю сутністю визначало б початок кримінального провадження. Тому, на думку багатьох науковців, це рішення має відобразитися у вигляді відповідної постанови згідно з положеннями чинного КПК України. З цього приводу слід зауважити, що рішення законодавця щодо початку кримінального провадження за фактичної відсутності відповідної постанови, звісно, не є випадковим. Перш за все таке рішення продиктоване положенням Концепції реформування кримінальної юстиції України (далі – Концепція), затвердженої Указом Президента України № 311/2008 від 8 квітня 2008 року, відповідно до якого «...потребує спрощення процедура початку досудового розслідування, яким має вважатися момент отримання уповноваженими законом органами інформації про кримінальний проступок або злочин. Відповідні службові особи мають бути зобов'язані розпочати досудове розслідування невідкладно після отримання такої інформації, про що повідомляється прокурору» [6]. Окрім визначеної в Концепції нормативної підстави початку кримінального провадження за відсутності відповідної постанови, існували ще й практичні передумови. З цього приводу В. Фаринник зазначає, що доречно згадати дискусії, які мали місце під час прийняття КПК України в 2012 році. Так, під час обговорення проекту КПК України найбільш дискусійним було питання, що стосувалося ліквідації стадії порушення кримінальної справи. Аргументами на користь відмови від цього етапу було те, що в умовах постійного збільшення кількості зареєстрованих заяв і повідомлень про злочини (у 2000 році – 1,8 млн, а у 2011-му – 3,3 млн) лише щодо 30 % з них приймалося рішення про порушення кримінальної справи. Відповідно, щодо 70 % ухвалювалося рішення про відмову в цьому. Поширеним було твердження, що саме на стадії порушення кримінальної справи приховуються злочини, коли уповноважені особи в силу певної зацікавленості не починали досудового розслідування. Це, у свою чергу, унеможливило реалізацію особою права на судовий захист чи на доступ до правосуддя [7]. Отже, як убачається, відсутність у чинному КПК України положення щодо необхідності відповідної постанови, яка визначала б собою початок кримінального провадження, все ж продиктована практичними реаліями в діяльності правоохоронних органів, які існували на момент прийняття нового КПК України.

Розмірковуючи над питанням щодо відсутності в чинному КПК України положення про обов'язковість винесення слідчим, прокурором постанови про початок кримінального провадження, Л. Лобойко зазначає: «Якщо вважати, що основним призначенням «постанови про початок досудового розслідування», яку пропонується запровадити, є захист законних прав учасників кримінального провадження від порушення їх співробітниками правоохоронних органів, то в назві

постанови треба вживати ще й слова «про забезпечення законності кримінального провадження». Але очікувати від такої постанови, що саме вона стане перешкодою порушенням норм права протягом усього строку кримінального провадження, не доводиться, оскільки, як відомо, не існує норми права, яку не можна було б порушити. Порушення норм права може відбутися після складання постанови на наступний робочий день чи навіть у той самий день. У такому разі кожного дня, а то й перед проведенням кожної процесуальної дії стороні обвинувачення довелося б складати постанову з такою назвою «Про продовження здійснення кримінального провадження без порушень закону», яку слідчий, прокурор самі ж повинні були б виконувати» [8, с. 94]. Л. Лобойко також слушно наголошує, що оскаржувати можна результати діяльності, а не її початок. За КПК України 2012 р. таких результатів на момент початку досудового розслідування, як правило, не буває (за винятком результатів огляду місця події). А за КПК 1960 р. вони були. Їх здобували шляхом дослідчих пізнавальних дій і окремих слідчих дій, дозволених для провадження до порушення кримінальної справи, тобто до початку досудового розслідування. Тому оскарження постанови про порушення кримінальної справи було предметним, бо на відповідній стадії отримувалися результати пізнавальної діяльності. За чинним КПК України слідчих (розшукових) дій до початку розслідування провадити не можна. Виникає запитання: що має бути предметом оскарження початку досудового розслідування? Оскільки на момент початку розслідування у розпорядженні сторони обвинувачення є лише джерело первинної інформації про кримінальне правопорушення (заява, повідомлення), то маємо, що предметом оскарження є зміст цього джерела. Якщо «заінтересованим особам» надати право оскаржувати початок досудового розслідування, то вони опонуватимуть заявникові, а не слідчому чи прокуророві, оскільки роль останніх зводиться лише до кримінально-правової оцінки відомостей, викладених у заяві (повідомленні), і внесення їх до ЄРДР без поповнення новими даними [8, с. 95].

Погоджуючись з позицією Л. Лобойко, слід зазначити, що в межах КПК 1960 року винесенню постанови про порушення кримінальної справи передувала дослідча перевірка, тобто вчинення процесуальних дій, які дозволялося здійснювати до порушення кримінальної справи. За таких умов процесуальне оскарження подібної постанови було достатньо доречним, ураховуючи зміст та результат дій слідчого, які передували винесенню постанови. За умов чинного КПК України кримінальне провадження розпочинається за фактом учинення кримінального правопорушення, тобто в умовах, коли протягом 24 годин слідчий фактично позбавлений фізичної можливості здійснювати комплекс дій, наслідки яких гіпотетично можуть бути оскаржені. Тому навіть наявність відповідної постанови слідчого суттєво не вплине на можливість фактичного відстоювання учасниками своїх прав шляхом оскарження відповідної постанови. Також слід зауважити, що аргументація науковцями положення щодо впровадження до ст. 214 КПК України норми про наявність постанови про відкриття кримінального провадження з посиланням на зміст ст. 110 КПК України, яка начебто передбачає обов'язковість такої постанови, також не є безспірною. Так, відповідно до ч. 3 ст. 110 КПК України, рішення слідчого, дізнавача, прокурора приймається у формі постанови. Постанова виноситься у випадках, передбачених КПК, а також коли слідчий, дізнавач, прокурор вважає це необхідним. Отже, зміст цієї норми не передбачає обов'язкової наявності постанови під час прийняття рішення про відкриття кримінального провадження, адже зміст ст. 110 КПК України є дискреційним, та складання подібної постанови має

відбуватися у випадках, передбачених законом. Оскільки закон у ст. 214 КПК України не зобов'язує до винесення постанови про відкриття кримінального провадження, то посилання на ст. 110 КПК України при цьому є недоречним.

Окремим дискусійним питанням щодо початку кримінального провадження є визначення процесуального строку, який відводиться на внесення відомостей до ЄРДР з моменту отримання відповідної інформації про вчинення кримінального правопорушення. З цього приводу І. Чурікова вказує, що час із моменту отримання відомостей про кримінальне правопорушення до часу внесення до ЄРДР є прихованою стадією порушення кримінального провадження та є самостійною стадією кримінального процесу [9, с. 229]. А. Столітній дотримується аналогічної позиції та зазначає, що згадана стадія кримінального провадження лише частково охоплена кримінальним процесуальним законом, який передбачає граничний, 24-годинний термін відповідної реєстрації. Тобто у вказаний термін, за такої необхідності, проводиться огляд місця події, перевірка заяви на наявність учиненого кримінального правопорушення, установлюються анкетні дані заявника тощо [10, с. 202]. У свою чергу, В. Тертишник визначає вказану (початкову) стадію як дослідче провадження [11, с. 276].

З подібною інтерпретацією 24-годинного строку, що законом відведено на внесення відомостей до ЄРДР на початку кримінального провадження, не погоджується М. Погорецький, який стверджує, що слід звернути увагу на те, що за чинним КПК України 24-годинний термін – це не перевірка заяв та повідомлень про кримінальне правопорушення, а лише внесення відповідних відомостей до ЄРДР. Для перевірки заяв та повідомлень про кримінальне правопорушення після внесення відповідних відомостей до ЄРДР чинний КПК України допускає проведення за наявності відповідних приводів та підстав усього комплексу процесуальних засобів: слідчих (розшукових) дій (гл. 20), у тому числі й негласних (гл. 21), заходів забезпечення кримінального провадження (Розділ II), а в передбачених випадках – усіх заходів оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД), визначених ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [12, с. 101]. Ю. Аленін також наголошує, що ст. 214 КПК України не є еквівалентом стадії з перевірки заяв та повідомлень про злочини [4, с. 398]. У цьому аспекті слід погодитися з тим, що згадані 24 години, які відведено законодавцем на внесення відомостей до ЄРДР, навряд чи можна визначати як «період дослідчої перевірки», перш за все враховуючи його вкрай незначну тривалість. При цьому слід зважити, що законодавець у змісті чинного КПК України передбачає можливість проведення певного переліку процесуальних дій до початку кримінального провадження, їхній зміст передбачено ч. 3 ст. 214 КПК України, але від цих дій не залежить факт унесення відомостей до ЄРДР, оскільки ці відомості мають бути внесені у будь-якому випадку, незважаючи на результати процесуальних дій, здійснених відповідно до зазначеної процесуальної норми. Такого висновку можна дійти з дослівного тлумачення ч. 3 ст. 214 КПК України, відповідно до якого процесуальні дії, що можуть проводитися до внесення відомостей до ЄРДР, лише спрямовані на «з'ясування обставин вчинення кримінального проступку», а не взагалі факту його вчинення. Тому процесуальні дії, які законодавцем дозволено здійснювати до внесення відомостей до ЄРДР, не є «дослідчою перевіркою», а фактично є початком досудового розслідування.

Окрема дискусія серед науковців також виникає стосовно визначення тривалості строку, який законодавцем відведено для внесення відомостей до ЄРДР.

Так, М. Погорецький наголошує: «На підставі результатів аналізу матеріалів практики вважаємо, що 24-годинний термін для внесення відповідних відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР є цілком обґрунтованим та не потребує збільшення» [12, с. 101]. К. Шаповалова зауважує, що строк, визначений ст. 214 КПК України, має бути збільшений з 24 до 48 годин із метою надання можливості перевірки заяв та повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення [5, с. 153]. С. Міщенко пропонує визначити в законі положення, відповідно до якого досудовому розслідуванню передують проведення попередньої перевірки заяви чи повідомлення, яка розпочинається невідкладно та не може тривати довше п'яти днів, починаючи з моменту подання відповідної заяви чи повідомлення [13, с. 12]. Д. Мірковець указує, що після внесення відомостей до ЄРДР має розпочинатися саме перевірка відомостей (протягом семи днів з моменту їх внесення до цього реєстру) [14, с. 38]. Ю. Аленін зазначає, що строк щодо прийняття, реєстрації заяв про злочини повинен мати тривалість не менше ніж 10 діб [4, с. 401], аналогічної думки і В. Фаринник [7]. Цікаву позицію щодо обговорюваного питання висловлюють В. Шкелебей та Т. Яцик. Так, на думку науковців, термін, визначений ч. 1 ст. 214 КПК України, слід розмежовувати для проступків та кримінальних злочинів. Для проступків установити дослідчу перевірку тривалістю 3 робочі дні з моменту отримання заяви чи повідомлення або особистого виявлення обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. А для дослідчої перевірки кримінальних злочинів доцільно встановити альтернативний термін від 3 до 10 робочих днів (наприклад, для дослідчої перевірки нетяжких злочинів може бути достатньо три дні, але якщо багато суб'єктів, яких потрібно перевірити, то строк може тривати до 10 днів) [15, с. 108]. Зазначена позиція, безумовно, заслуговує на увагу, але не є беззаперечною. Так, насамперед, поділ строків залежно від тяжкості проступку є дещо умовним, оскільки досить часто, спираючись на інформацію, що міститься в заяві або повідомленні, складно однозначно визначитися з характером злочинного діяння, а також ступенем його тяжкості. Тому запропонований поділ строків для проступків та кримінальних правопорушень є дещо умовним. Також є недостатньо зрозумілим використання визначення «робочий день» для встановлення строку внесення відомостей до ЄРДР. На наше переконання, таке визначення є зайвим, ураховуючи, що практична діяльність слідчих у цьому аспекті процесуальної діяльності навряд чи залежить від специфіки днів, упродовж яких має бути внесено відомості до ЄРДР, і здійснюється як протягом робочих днів, так і протягом вихідних та святкових днів тощо.

Слід зазначити, що позиції щодо збільшення строку, передбаченого законодавцем ч. 1 ст. 214 КПК України, є цілком обґрунтованими. По-перше, необхідність цього строку є вочевидь зрозумілою, зважаючи на навантаження кожного слідчого. Так, у великих містах кількість кримінальних проваджень на одного слідчого може досягати 300 [16]. Збільшення терміну, визначеного в ч. 1 ст. 214 КПК України, дещо зменшить «процесуальний тиск» на слідчого щодо вчасного внесення відомостей до ЄРДР. По-друге, збільшення цього строку матиме й позитивний вплив на якість та достовірність даних, що вносяться до ЄРДР. Наприклад, позитивним чином вплине на визначення коректної кваліфікації злочинів, надаючи можливість слідчому протягом певного строку визначити ключові аспекти складу кримінального правопорушення. На наше переконання, термін, визначений в ч. 1 ст. 214 КПК України, доцільно збільшити до 3 днів.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що початок кримінального провадження є комплексом кримінальних процесуальних норм, які потребують особливої уваги з боку законодавця. Зазначена позиція є очевидною, оскільки саме ці норми фактично формують базисні аспекти всього кримінального провадження та мають визначальний вплив на всіх його стадіях. Ураховуючи це, удосконалення процесуальних положень, які фактично формують початковий етап кримінального провадження, позитивним чином вплине на виконання завдань кримінального провадження, визначених законодавцем.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в нормативній оптимізації строків початку кримінального провадження (досудового розслідування) у напрямку збільшення терміну, визначеного законодавцем щодо внесення слідчим, прокурором відповідних відомостей до ЄРДР стосовно вчиненого кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Лукашевич В. Г. Деякі проблеми регламентації досудового розслідування. *Кримінальне провадження : новації процесуальної теорії та криміналістичної практики* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Сімферополь, 2013. С. 93–95.
2. Омельченко Т. В. Теоретические аспекты судебного-следственной практики по Уголовному процессуальному кодексу Украины. *Кримінальне провадження: новації процесуальної теорії та криміналістичної практики* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Сімферополь, 2013. С. 121–123.
3. Рябинина Т. К. Негативные последствия упразднения стадии возбуждения уголовного дела. *Кримінальне провадження: новації процесуальної теорії та криміналістичної практики* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Сімферополь, 2013. С. 130–132.
4. Аленін Ю. П. Особливості початку досудового розслідування за новим КПК України (позитивні та негативні аспекти). *Наукові праці НУ ОЮА*. 2012. С. 395–403.
5. Шаповалова К. Г. Дотримання прокурором принципу законності у досудовому розслідуванні (процесуальні та судові аспекти) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Варна, 2020. 239 с.
6. Указ Президента України «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів» № 311/2008 від 08.04.2008. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/7703.html> (дата звернення: 05.01.2021).
7. Фаринник В. І. З чого починати розслідування. *Закон і Бізнес*, 2020. URL: https://zib.com.ua/ua/143302-slidchomu_slid_nadati_mozhливист_peresvidchitisya_u_nayavnos.html (дата звернення: 08.01.2021).
8. Лобойко Л. М. Оскарження початку досудового розслідування : щодо потреби законодавчої регламентації. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2014. № 28. С. 89–98.
9. Чурікова І. В. Початок досудового розслідування у кримінальному процесі України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 226–231.
10. Столітній А. В. Початок досудового розслідування : правова природа, регламентація та межі прокурорського нагляду. *Право і суспільство*. 2015. № 4/3. С. 200–206.
11. Тertiшнік В. М. Науково-практичний коментар Кримінально-процесуального кодексу України. К.: Алерта, 2014. 768 с.
12. Погорецький М. А. Початок досудового розслідування : окремі проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 93–103.
13. Міщенко С. М. Новий проект Кримінального процесуального кодексу України – вагомий крок у реформуванні кримінального судочинства. *Кримінальне судочинство. Судова практика у кримінальних справах*. 2011. № 1. С. 9–14.
14. Мірковець Д. М. Шляхи оптимізації кримінальної процесуальної діяльності на початковому етапі досудового розслідування. Актуальні проблеми розслідування злочинів за новим Кримінальним процесуальним кодексом України : зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2013. С. 36–39.
15. Шкелебей В. А., Яцик Т. П. Дослідча перевірка : новий підхід до порядку відкриття кримінального провадження. *Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку* : міжнародна науково-практична конференція.

Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, Навчально-науковий гуманітарний інститут. Київ: Гельветика, 2020. С. 106–109.

16. Нацполіція: У мегаполісах у середньому один слідчий поліції розслідує 300 кримінальних проваджень. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nacpoliciya-u-megapolisah-u-serednomu-odin-slidchij-policiyi-rozsliduye-300-kriminalnih-provadzhen> (дата звернення: 08.01.2021).

References

1. Lukashyevych, V. H. (2013). Deiaki problemy rehlementatsii dosudovoho rozsliduvannia. *Kryminalne provadzhennia : novatsii protsesualnoi teorii ta kryminalistychnoi praktyky : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [Some problems in the regulation of pre-trial investigation. Criminal proceedings: innovations of procedural theory and forensic practice: materials intern. scientific-practical conf.]. Simferopol. S. 93–95 [in Ukrainian].
2. Omel'chenko, T. V. (2013). Teoreticheskie aspekty sudebno-sledstvennoj praktiki po Ugolovnomu processual'nomu kodeksu Ukrainy. *Kryminalne provadzhennia: novatsii protsesualnoi teorii ta kryminalistychnoi praktyky : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [Theoretical aspects of judicial and investigative practice under the Criminal Procedure Code of Ukraine]. Simferopol. S. 121–123 [in Ukrainian].
3. Ryabinina, T. K. (2013). Negativnye posledstviya uprazhdeniya stadii vzbuzhdeniya ugolovnogo dela. *Kryminalne provadzhennia: novatsii protsesualnoi teorii ta kryminalistychnoi praktyky : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [Negative consequences of the abolition of the stage of initiation of a criminal case]. Simferopol. S. 130–132 [in Ukrainian].
4. Alenin, Yu. P. (2012). Osoblyvosti pochatku dosudovoho rozsliduvannia za novym KPK Ukrainy (pozytyvni ta nehatyvni aspekty). *Naukovi pratsi NU OluA* [Features of the beginning of pre-trial investigation under the new CPC of Ukraine (positive and negative aspects)]. S. 395–403 [in Ukrainian].
5. Shapovalova, K. H. (2020). Dotrymanna prokurorom pryntsypu zakonnosti u dosudovomu rozsliduvanni (protseualni ta sudovi aspekty) : dys. ... kand. yuryd. nauk. : 12.00.09 [Observance by the prosecutor of the principle of legality in pre-trial investigation (procedural and judicial aspects): dis. ... Cand. jurid. Science: 12.00.09]. Varna. 239 s. [in Ukrainian].
6. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro khid reformuvannia systemy kryminalnoi yustyttsii ta pravookhoronnykh orhaniv» № 311/2008 vid 08.04.2008 [Decree of the President of Ukraine «On the progress of reforming the criminal justice system and law enforcement agencies» № 311/2008 of 08.04.2008]. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/7703.html> (data zvernennia: 05.01.2021) [in Ukrainian].
7. Farynyk, V. I. (2020). Z choho pochynaty rozsliduvannia. *Zakon i Biznes* [Where to start an investigation. *Law and Business*]. URL: https://zib.com.ua/ua/143302slidchomu_slid_nadati_mozhlyvist_peresvidchitisya_u_nayavnos.html (data zvernennia: 08.01.2021) [in Ukrainian].
8. Loboiko, L. M. (2014). Oskarzhennia pochatku dosudovoho rozsliduvannia : shchodo potreby zakonodavchoi rehlementatsii. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu* [Appeal against the beginning of the pre-trial investigation: on the need for legislative regulation]. № 28. S. 89–98 [in Ukrainian].
9. Churikova, I. V. (2013). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia u kryminalnomu protsesi Ukrainy [Commencement of pre-trial investigation in the criminal process of Ukraine]. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav.* № 2. S. 226–231 [in Ukrainian].
10. Stolitnii, A. V. (2015). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia: pravova pryroda, rehlementatsiia ta mezhi prokurorskoho nahliadu [Commencement of pre-trial investigation: legal nature, regulations and limits of prosecutorial supervision]. *Pravo i suspilstvo.* № 4/3. S. 200–206 [in Ukrainian].
11. Tertyshnik, V. M. (2014). Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalno-protseualnogo kodeksu Ukrainy [Scientific and practical commentary on the Criminal Procedure Code of Ukraine]. K.: Alerta. 768 s. [in Ukrainian].
12. Pohoretskyi, M. A. (2015). Pochatok dosudovoho rozsliduvannia : okremi problemni pytannia [Initiation of a pre-trial investigation: some problematic issues]. *Visnyk kryminalnogo sudochynstva.* № 1. S. 93–103 [in Ukrainian].
13. Mishchenko, S. M. (2011). Novyi proekt Kryminalnogo protseualnogo kodeksu Ukrainy – vahomyi krok u reformuvanni kryminalnogo sudochynstva. *Kryminalne sudochynstvo* [The new draft of the Criminal Procedure Code of Ukraine is an important step in reforming criminal justice. Criminal proceedings]. *Sudova praktyka u kryminalnykh spravakh.* № 1. S. 9–14 [in Ukrainian].

14. Mirkovets, D. M. (2013). Shliakhy optymizatsii kryminalnoi protsesualnoi diialnosti na pochatkovomu etapi dosudovoho rozsliduvannia. Aktualni problemy rozsliduvannia zlochyniv za novym Kryminalnym protsesualnym kodeksom Ukrainy : zb. nauk. pr. za materialamy Vseukr. nauk.-prakt. konf. Nats. akad. vnutr. sprav [Ways to optimize criminal proceedings at the initial stage of pre-trial investigation. Actual problems of investigation of crimes under the new Criminal Procedure Code of Ukraine: Coll. Science. etc. on the basis of All-Ukrainian. scientific-practical conf. Nat. acad. internal affairs]. Kyiv. S. 36–39 [in Ukrainian].
15. Shkelebei, V. A., Yatsyk, T. P. (2020). Doslidcha perevirka : novyi pidkhid do poriadku vidkryttia kryminalnoho provadzhennia. Pravove rehuliuвання suspilnykh vidnosyn: perspektyvni napriamy na shliakhu do staloho rozvytku : mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia. avriiskyi natsionalnyi universytet im. V. I. Vernadskoho, Navchalno-naukovyi humanitarnyi instytut [Investigation: a new approach to the procedure for opening criminal proceedings. Legal regulation of public relations: promising directions on the path to sustainable development: an international scientific-practical conference. Austrian National University. VI Vernadsky, Educational and Scientific Humanities Institute]. Kyiv: Helvetyka. S. 106–109 [in Ukrainian].
16. Natspolitsiia: U mehapolisakh u serednomu odyn slidchyi politsii rozliduie 300 kryminalnykh provadzen [National Police: On average, one police investigator investigates 300 criminal cases in megacities]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nacpolicija-u-megapolisah-u-serednomu-odin-slidchij-policiyi-rozliduye-300-kryminalnih-provadzen> (data zvernennia: 08.01.2021) [in Ukrainian].

Pylypenko Dmytro,

PhD in Law

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

CERTAIN PROCEDURAL ASPECTS OF THE BEGINNING OF CRIMINAL INVESTIGATION

The article analyzes the features of the beginning of criminal proceedings defined by the current criminal procedure law of Ukraine. The criminal procedural norms which define an initial stage in criminal proceedings are investigated. The provisions of the norms of the legislation which determine the legal fact of the beginning of proceedings in the case are analyzed. The positions of scientists in this regard are considered. In particular, the scientific concepts concerning the implementation in the norms of the current law of the provision that existed in the content of the Criminal Procedure Code of 1960, namely the decision to initiate a criminal case. The analysis of the practice of application of the current norms of the criminal procedural law in this regard for the author's point of view on the expediency of such a step is analyzed. The author's position on the preservation of the existing law within the existing provisions, on the commencement of criminal proceedings from the moment of entering information into the unified register of pre-trial investigations. This position is fully correlated with the provisions of the concept of criminal justice reform. There are also examples from the practical activities of law enforcement agencies, which were the basis for this conclusion. The article also examines the issue of determining the time limits for the start of pre-trial investigation in criminal proceedings and entering information into a single register of pre-trial investigations. The positions of scientists on this issue, which are quite different and sometimes polar, are analyzed. The author's attention is focused on certain difficulties that arise in law enforcement agencies during the proper initiation of criminal proceedings. It is emphasized that the term available in the current law for twenty-four hours is extremely insignificant for the correct determination of the qualification of the offense and its composition. It is proposed to increase the period to three days during which the investigator must enter information into the unified register of pre-trial investigations and initiate criminal proceedings. It is these time limits that must be sufficient for the investigator or prosecutor to properly comply with the requirements of the applicable criminal procedure law.

Key words: criminal proceedings; the beginning of criminal proceedings; decision to initiate a pretrial investigation; terms of the beginning of criminal proceedings.

Надійшла до редколегії 14.01.2021